

УДК 378:004

Карпенко А.С.,

*аспірантка кафедри інформаційних технологій і математичних дисциплін
Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка,
методист науково-методичного центру досліджень,
наукових проектів та програм
Київського університету імені Бориса Грінченка*

ІК-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК АТРИБУТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-НАВЧАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ВНЗ

У статті розставлено акценти щодо застосування ІК-технологій організаційно-навчальними підрозділами вишів в освітньому процесі. Встановлено, що застосування єдиного інформаційного середовища дозволить суттєво покращити роботу зазначених підрозділів. З огляду на це, обґрунтовано актуальність подальшого дослідження проблеми використання та застосування ІК-технологій в роботі організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ.

Ключові слова: *система, інформація, сервіси, ІК-технології, навчальний процес, ВНЗ.*

Сучасний розвиток інформаційного суспільства безпосередньо пов'язаний з необхідністю збору, обробки і передачі великих обсягів інформації, що обумовлює одну із причин глобального переходу від індустріального суспільства до інформаційного.

Стрімке використання суспільством інформаційно-комунікаційних технологій у повсякденному житті здебільшого і зумовило впровадження їх у всі ланки людської діяльності, зокрема в освіту.

Провідні напрями наукових досліджень в інформаційному управлінні освітнім процесом у ВНЗ на сьогодні знайшли своє відображення у працях таких авторів: Б.Л. Аграновича, А.І. Аржанової, О.О. Глуценко, Н.А. Кудас, О.В. Співаковського, А.Н. Тихонова, Я.Б. Федорової, В.М. Філіппова.

Дослідження з проблем впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті проводили такі вчені, як: В.Ю. Биков, Д.М. Бодненко, А.Ф. Верлань, М.І. Жалдак, О.Б. Жильцов, В.С. Круглик, Є.Ю. Кулик, В.В. Лапінський, А.Ф. Манако, Н.В. Морзе, Я.С. Мудрий, О.Д. Нестерова, С.А. Раков, С.О. Сисоєва, О.В. Співаковський, О.М. Спірін, І.В. Ставицька, П.В. Стефаненко, А.В. Суценко, Ю.В. Триус, В.Ф. Хомич та ін.

Однак роботи зазначених авторів не висвітлюють використання ІК-технологій в роботі організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ.

З огляду на актуальність питання та недостатність існуючих досліджень постало *завдання*: дослідити застосування ІК-технологій у роботі організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ.

На сьогоднішній день якісна робота організаційно-навчальних підрозділів неможлива без застосування ІК-технологій до різних процесів діяльності, що робить ці технології по суті атрибутами організаційно-навчальних підрозділів сучасних ВНЗ.

В.Ю. Биков стверджує, що саме інформатизація суспільства передбачає випереджальну інформатизацію галузі науки і освіти, де в основному формується когнітивний, кадровий і науково-технічний фундамент самої інформатизації як процесу, так і соціально-економічного явища; закладаються майбутні досягнення і розвиток суспільства в цілому [1].

Отже, інформатизація освіти повинна сприяти виконанню тієї місії, яка покладається на освіту суспільством. На думку Б.Н. Богатиря, «...найголовнішою місією в сучасних умовах є забезпечення стійкого соціально-економічного і науково-технічного розвитку країни з урахуванням її національних і регіональних культурних та соціальних особливостей, а також глобальних тенденцій у світі» [2].

На сьогодні ведеться багато розмов щодо освіти студентів із застосуванням різноманітних ІК-технологій, але не тільки таке впровадження ІК-технологій є пріоритетним напрямом їх використання — на сучасному етапі розвитку університетської освіти перспективним є і використання сучасних засобів ІК-технологій у діяльності організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ.

У зв'язку з прийняттям нового Закону України «Про вищу освіту» (2014), який спрямовано на адаптацію структури вищої освіти України до Європейського освітнього простору, принципово важливою є випереджальна інформатизація організаційно-навчальних підрозділів університету як основи розвитку інтелектуального потенціалу його працівників та тих, хто з організаційно-навчальним підрозділом співпрацює.

Організаційно-навчальні підрозділи здійснюють планування, організацію, моніторинг, у тому числі і контроль; координують роботу різних структурних підрозділів, у тому числі і методичну; приймають участь у розробці методичних рекомендацій, спрямованих на різні аспекти освітньої діяльності; мають на меті постійне вдосконалення освітнього процесу.

Аналізуючи роботу організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ, ми визначаємо такі *основні види їх діяльності*:

Організаційне забезпечення освітнього процесу:

- організація роботи щодо розробки проектів навчальних планів, структурно-логічних схем підготовки фахівців, відпрацювання розкладу навчальних занять й інших документів планування освітнього процесу;
- планування використання аудиторного фонду;
- планування й організація методичної роботи у ВНЗ;
- організація проведення державної атестації випускників ВНЗ;
- організаційна підтримка проведення семестрових заліків та екзаменів.

Освітньо-виховне забезпечення освітнього процесу:

- організація й проведення в інтересах навчально-виховного процесу методичних зборів, конференцій, семінарів, міжкафедральних методичних нарад та інших методичних заходів;
- контроль проведення навчальних зборів зі студентами, викладачами.

Забезпечення методичного супроводу та перевірка якості освітнього процесу:

- організація й проведення контролю всіх видів навчальних занять, надання допомоги навчально-науковим структурним підрозділам в організації освітнього процесу;
- узагальнення й розповсюдження передового досвіду навчальної й методичної роботи, розробка заходів і пропозицій щодо вдосконалення освітнього процесу;
- ведення обліку й проведення аналізу поточного та підсумкового контролю успішності навчання слухачів та студентів, розробка заходів щодо підвищення якості їх теоретичної й практичної підготовки;
- контроль й облік виконання навчального навантаження науково-педагогічними працівниками;
- організація вступної кампанії до ВНЗ;
- розробка проектів наказів, організаційно-методичних вказівок із питань освітнього процесу.

Підготовка спеціальної документації:

- підготовка випускної документації, організація друку, отримання, обліку та видачі документів державного зразка про здобуття вищої освіти випускниками ВНЗ;

- формування ліцензійних і акредитаційних справ до процедур ліцензування та акредитації напрямів і спеціальностей.

Підготовка документації щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення:

- планування й організація стажувань (практик) студентів, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- організація та забезпечення освітнього процесу навчальною літературою;
- підготовка майбутніх кандидатів та докторів наук;
- захист дисертаційних досліджень;
- реєстрація наукових тем у відповідних державних установах;
- підготовка та проведення всеукраїнських олімпіад та конференцій, в тому числі міжнародних.

Очевидно, що при виконанні зазначених видів діяльності працівниками організаційно-навчальних підрозділів необхідним, а скоріш за все і обов'язковим, є використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Використання спеціальних програмних засобів, а інколи і простих складових Microsoft Office, дозволяє звільнити від рутинних операцій, інтенсифікувати і оптимізувати роботу співробітників організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ.

Аналіз дискусій, що постійно відбуваються на науково-методичних конференціях впродовж останніх 30 років, свідчить про відсутність єдиної концепції щодо місця інформаційно-комунікаційних технологій у роботі організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ. Відомі різні спроби створення такої єдиної платформи, зокрема електронний деканат. Разом з тим, зазначений продукт не є універсальним і потребує суттєвих змін для адаптації до вимог конкретного ВНЗ.

Зокрема, В.Ю. Биков стверджує, що найоптимальнішим для структурованої роботи організаційно-навчальних підрозділів є створення єдиного інформаційного простору.

Під поняттям «**єдиний інформаційний простір**» певної системи ми розуміємо можливість спільного використання наявних у системі електронних інформаційних ресурсів усіма суб'єктами системи. Це досягається, як правило, завдяки використанню в системі засобів ІКТ і протоколів обміну, які відповідають єдиним вимогам (стандартам) [4].

Зазначимо, що незалежно від типу навчального середовища, яке входить до складу певної педагогічної системи, у кожному з них може

використовуватися весь спектр сучасних стаціонарних ІКТ-засобів, а також всі види мобільних Інтернет-пристроїв.

Здебільшого «робочим місцем» співробітника виступає робочий стіл на екрані персонального комп'ютера, а тому природно буде в центрі вбачати відповідний віртуальний сервіс [3], запровадження якого дозволить оптимізувати роботу організаційно-навчального підрозділу ВНЗ.

Ми вважаємо, що необхідно чітко дослідити можливість ефективного використання хмарних технологій, зокрема сервісів Google Apps, при організації освітнього процесу організаційно-навчальними підрозділами ВНЗ.

ІКТ-технології — це атрибути ефективної організації роботи організаційно-навчальних підрозділів, які базуються на використанні єдиного інформаційного простору, які дозволяють оптимізувати роботу більшості працівників організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ, що, безумовно, знайде своє відображення на підвищенні якості освітніх послуг.

Висновок: головні концептуальні засади стратегії подальшої масштабної інформатизації освіти і науки України мають базуватися на концепції оптимізації організаційно-навчальних підрозділів ВНЗ за допомогою засобів та сервісів ІКТ.

Література

1. Биков В.Ю. Технології хмарних обчислень, ІКТ-аутсорсінг та нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ / В.Ю. Биков [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/1151/1/251.pdf>
2. Богатырь Б.Н. Система образования России как объект информатизации / Б.Н. Богатырь // Школа-семинар «Создание единого информационного пространства системы образования» (г. Москва, 3–5 нояб. 1998 г.). — М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 1998. — С 9.
3. Гриценко В.Г. Формування навчального середовища з використанням соціальних хмарних сервісів [Електронний ресурс] / В.Г. Гриценко // Хмарні технології в освіті : матеріали Всеукраїнського науково-методичного Інтернет-семинару (21 груд. 2012 р.). — Кривий Ріг : Видавничий відділ КМІ, 2012. — С. 29–30. — Режим доступу: <http://core.kmi.open.ac.uk/download/pdf/11084480.pdf#page=29>
4. Лапінський В.В. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України : монографія /

[В.В. Лапінський, А.Ю. Пилипчук, М.П. Шишкіна та ін.] ; за наук. ред. проф. В.Ю. Бикова. — К. : Педагогічна думка, 2010. — 160 с.

В статье расставлены акценты по применению ИК-технологий организационно-учебными подразделениями вузов в образовательном процессе. Установлено, что применение единой информационной среды позволит существенно улучшить работу указанных подразделений. Учитывая это, обоснована актуальность дальнейшего исследования проблемы использования и применения ИК-технологий в работе организационно-учебных подразделений вуза.

Ключевые слова: *система, информация, сервисы, ИК-технологии, учебный процесс, ВУЗ.*

The article highlights implementation of the IC technologies by the management-educational university divisions in the educational process. It is proved that the use of unified information environment will significantly improve the activity of the following university divisions. Taking it to account, it is substantiated that the urgency of further study on the use and implementation of IC technology in management-educational university divisions work.

Key words: *system, information, services, IC technology, educational process, university.*